

Одоб ва Ахлоқи Исломи

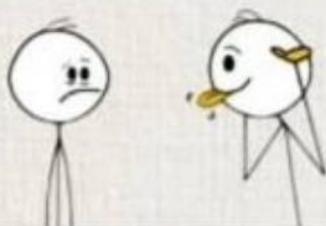
الأَدَابُ وَالْأَخْلَاقُ الْإِسْلَامِيَّةُ

الشيخ د. هيثم بن محمد سرحان

Забони тоҷикӣ | اللغة الطاجيكية

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ

“Ҳалок бод, бар ҳоли ҳар айбҷӯи таъназан”.

Ҳаммоз ва ламмоз кист?

• Касест, ки мардумро айбдор мекунад, масхара мекунад ва ба онҳо истеҳзо менамояд. Онҳоро бо чашм, ишора ё суҳан меранҷонад, ҳатто агар баъзеҳо онро ҳамчун шӯҳӣ асос кунанд. Ҳамчуни касе, ки ғайбат мекунад. Барои онҳо "Вайл" водие дар дӯзах аст.

Рафторе, ки ҳар рӯз мебинем: Масхара кардани лаҳча, шакли зоҳирӣ ё қадӣ шахс. Оҳанги истеҳзоомез. Шарҳи озордиҳанда. Нигоҳи таҳқиромез. Ҳамаи инҳо "ҳамз ва ламз" мебошанд. Ин рафторҳо на ҳамеша дида мешаванд, вале хеле саҳт озор медиҳанд.

Ин аз гуноҳони кабира аст.

MAHAD SUNNAH.COM

ВАСИЯТ БА ХУДОТАРСӢ

الوصية بالتقوى

Аллоҳ фармуд: “Ҳамоно ононро пеш аз шумо, ки китоб дода шуданд ва шуморо низ ҳукм фармудем, ки аз Аллоҳ битарсед ва агар кофир шавед, пас ба дурусти, ки он чи дар осмонҳо аст ва ончи дар замин аст, аз они Аллоҳ аст ва Аллоҳ тавонгари сутудашуда аст”. Нисо 131.

Аллоҳ амр ба васияти тақводорӣ кард, зеро ба чизе васият кардан чизи ғоиданоке аст, ки дар он тамоми хайру некиҳо ҷамъ гаштааст.

Марде ба Шайхул Ислом (раҳимаҳуллоҳ) номае навишт ва талаби васият кард, ки дар он ислоҳи дин ва дунё бошад. Пас шайх дар ҷавоб чунин навишт: “Аммо барои шахсе, ки ақл дорад ва пайрави Аллоҳ ва Расул аст, аз васияти Аллоҳ ва Расул дида, ғоидаовартар васияте надидам, зеро Аллоҳ фармудааст: “Ҳамоно ононро пеш аз шумо, ки китоб дода шудаанд ва шуморо низ ҳукм фармудем, ки аз Аллоҳ битарсед”.

Паёмбар ﷺ вақте ки Маъоз (разияллоҳу анҳу)ро ба Яман фиристоданд, чунин васият карданд: “Ҳарҷо ки бошӣ, тақвои Илоҳиро дошта бош ва пас аз ҳар бадӣ, некӣ кун, то он бадиро аз байн бубарад ва бо мардум бо ахлоқи некӯ рафтор бикун”. Тирмизӣ ва Аҳмад.

آداب المجلس

ОДОБИ МАҶЛИС

Инсон дар табиаташ бо мардум нишастанро дӯст медорад ва ҳам дӯст медорад, ки бо нишасту муносибатҳояшон ҳама ҳозир шаванд. Салом додан дар вақти даромадан ва баромадан ба маҷлис аз одоби маҷлис аст. Ва зарур аст, ки то ба поён расидани нишаст, ҳамроҳи мардум бинишинад.

Дар маҷлис бо мардум шӯхӣ накунад ва онҳоро озор надиҳад. Дар маҷлис бо ҳам наздик бинишинанд, то макони нишаст барои ҳама кифоя бошад. Ҳеҷ яке аз аҳли нишаст аз ҷояш намехезад, то шахси дигар ба ҷойи ӯ бинишинад ва ё ҷоиз нест, ӯро аз ҷоят бихез гӯяд. (Бухорӣ ва Муслим).

Ба аҳли маҷлис воҷиб аст, ки сирру асрори он нишастро ҳифз бикунанд: “Маҷлисҳо боамонат аст”. Ва бояд ҳама маҷлисҳо аз зикри Аллоҳ ҳоли набошад: “Ҳеҷ қавме нест, ки дар ҷойе гирди ҳам бинишинанд ва ёди Аллоҳ дар миёни онҳо набошад ва ба Паёмбар ﷺ дуруд нафиристанд, магар ин, ки ҳамин маҷлис сабаби ҳасрату пушаймони онҳо дар рӯзи қиёмат хоҳад буд”. Тирмизӣ. Пас барои мо лозим аст, ки дуои кафорати маҷлисро фаромӯш накунем ва он чунин аст; “Субҳонака аллоҳумма ва биҳамдика, ашҳаду ал ло илоҳа илло анта, астағфирука ва атубу илайк”. Ривояти имом Тирмизӣ.

آداب الصحبة ОДОБИ СЌХБАТ

Оне, ки ба қавме дӯст шуд, бо он шинохта мешавад. Сўхбат бо дўстон ба ахлоқ ва рафтори инсон таъсир дорад. Паёмбар ﷺ фармуданд: “Мисоли ҳамнишини нек ва ҳамнишини бад, ба монанди аттор ва оҳангар аст”. Бухорӣ ва Муслим. Агар Аллоҳ таъоло туро тавфиқи ҳамнишин шудан бо неконро додааст, пас онҳоро бо худ ғанимат бидор, ки онҳо барои айбҳоят ҳамчу оина ҳастанд. Зеро онҳо бозуи қавӣ ва ганҷи ҳақиқӣ ҳастанд. Аз баъзе ҳакимон пурсиданд, ки кадом ганҷ беҳтар аст? Фармуданд: “Баъди тақводорӣ ва худотарсӣ, бародари солеҳ доштан аст”. Аз одобҳои ҳамсўхбат шудан ин аст, ки Умар ибни Хаттоб разияллоҳу анҳу гуфт: “Васфе, ки сабаби муҳаббати бародарат мегардад, ин ки агар бо ӯ рӯ ба рӯ шудӣ ба ӯ салом бидеҳ ва дар маҷлисгоҳ ба ӯ ҷой бидеҳ ва бо дўстдоштатарин номаш ӯро фарёд бикун”.

Ҳама сабабҳои кашмакаш ва азиятҳо ба мисли хабаркашӣ, ғайбат, суҳанчинӣ, масхара, таънаи пинҳонӣ, ва айбҷӯӣ бо ишораро тарк бикун. Пас мо бояд аз нокомиҳо баҳшиш бипурсем ва аз лағзишҳо ғофил набошем, сирҳоро ҳифз карда гумони нек дошта бошем. Узрҳоро баҳона накунем ва айбҳоро бипӯшонем. Он чизе, ки дўстамон ба он нафрат дорад, онро тарк бикунем. Чехраи кушод, забони ширин ва қалби ором дошта бошем ва аз кибр дурӣ ҷўем. Он чизе, ки барои худ дўст медорем, барои дўстон ва бародаронамон низ дўст бидорем.

عدة المرأة ИДДАИ ЗАН

Идда ин нтизории зан баъди ҷудой аз шавҳар бо сабаби вафот ё талоқ ё халъ ва ё фасх аст.

Бинобарин издивоҷи он зан ҷоиз нест, магар баъди ба охир расидани муддати идда. Ҳукми идда ба ҳар зани талоқшуда воҷиб аст. Далел қавли Аллоҳ таъоло аст, ки фармуд: “Ва он занон, ки ба онҳо талоқ дода шуд, бояд нафси худро то се ҳайз ё се тухр интизор кунанд”.

Бақара:228. Ва ҳам ба зане, ки шавҳараш вафот кардааст, интизории идда воҷиб аст. Аллоҳ таъоло фармуд: “Ва касоне, ки аз шумо бимиранд ва занонро бигуздоранд, бояд ки занони худро чаҳор моҳу даҳ рӯз интизор кунонанд”. Бақара:234. Ва бар зане, ки дар идда аст, воҷиб аст ки дар хонаи шавҳараш бимонад. Бар ӯ ҷоиз нест, ки аз хона берун шавад, магар дар ҳолати зарурот. Ин масъала чанд ҷониб дорад. Иддаи зани бевае, ки шавҳараш вафот кардааст, агар ҳомила бошад, пас иддаи ӯ ҳамон вақти ҳамлаш аст ва бо таваллуд кардан муддати иддааш ба поён мерасад. Ва агар ҳомила набошад, пас муддати иддааш чаҳор моҳу даҳ рӯз аст. Иддаи зани талоқшуда агар ҳайз бинад, муддати иддааш се ҳайз ва ё се тухр аст. Ва агар вақти муайяне аз ҳайз монд, пас муддати иддааш се ҳайз аст. Лекин агар ҳайз намедид, пас муддати иддааш се моҳ аст, агарчи ӯ хурдсол бошад ва ё калонсол. Ва агар зан ҳомила буд, пас муддати иддааш ҳамон вақти ҳамлаш аст, ки бо таваллуд кардан муддати иддааш ба поён мерасад.